

KANCELARIA SENATU

BIURO KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

BKS/DPK-134/29701/16 MK

Warszawa, dnia 11 maja 2016 r.

Nr 29701	Data wpływu 4 marca 2016 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 9 maja 2016 r.

OCHRONA ŚRODOWISKA

TEMAT

UTRZYMANIE CZYSTOŚCI I PORZĄDKU W GMINACH

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja zbiorowa

Urząd Miasta i Gminy w Gąbinie – reprezentowany przez Przewodniczącego Rady Edwarda Wilgockiego.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą w sprawie zmiany art. 6r ust. 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w celu zmniejszenia częstotliwości odbioru zmieszanych odpadów komunalnych oraz bioodpadów stanowiących odpady komunalne z miast liczących do 5 000 mieszkańców.

UZASADNIENIE WNOSZĄCYCH PETYCJE:

Autorzy petycji postulują zmniejszenie częstotliwości odbioru odpadów komunalnych z miejscowości liczących do 5 000 osób.

Zdaniem mieszkańców gminy Gąbin – charakteryzującej się zabudową jednorodzinną – dwukrotny w miesiącu odbiór zmieszanych odpadów komunalnych oraz bioodpadów jest uciążliwy i zbędny. Uważają oni, że zwielokrotniona częstotliwość odbioru odpadów sprawdza się w przypadku dużych miast, a zwłaszcza w zabudowie wielorodzinnej, gdzie gromadzenie odpadów w miesiącach letnich może powodować uciążliwości zapachowe i stwarzać problemy sanitarne.

Autorzy petycji uważają, że zasadnym byłoby przyjęcie dla miast liczących do 5 000 mieszkańców takich samych zasad odbioru odpadów zmieszanych jakie obowiązują na terenie gmin wiejskich oraz części wiejskiej gmin miejsko-wiejskich.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r., poz. 446) w art. 2 stanowi, że gmina wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów (art. 6 ust. 1). Zgodnie z art. 7 zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, swym zakresem obejmuje sprawy dotyczące: ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody, gospodarki wodnej, wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej.

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r., poz. 250) określa: zadania gminy oraz obowiązki właścicieli nieruchomości dotyczące utrzymania czystości i porządku; warunki wykonywania działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz warunki udzielania zezwoleń podmiotom świadczącym usługi w tym zakresie (art. 1).

Zgodnie z art. 3 utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Rada gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, będący aktem prawa miejscowego (art. 4 ust. 1). Regulamin określa szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy dotyczące:

1) wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości obejmujących:

- prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania lub przyjmowania przez punkty zbierające odpadów komunalnych lub zapewnienie innego sposobu przyjmowania: przeterminowanych leków, chemikaliów, zużytych baterii i akumulatorów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, mebli i innych odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon, odpadów zielonych, odpadów budowlanych i rozbiórkowych;
- uprzątnięcie błota, śniegu, lodu i innych zanieczyszczeń z części nieruchomości służących do użytku publicznego;
- mycie i naprawy pojazdów samochodowych poza myjniami i warsztatami naprawczymi;

2) rodzaju i minimalnej pojemności pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych, warunków rozmieszczania tych pojemników i ich utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym – przy uwzględnieniu średniej ilości odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych bądź w innych źródłach oraz liczby osób korzystających z tych pojemników;

3) częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych i nieczystości ciekłych z terenu nieruchomości oraz terenów przeznaczonych do użytku publicznego;

4) innych wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami;

5) obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe;

6) wymagań utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej;

7) wyznaczania obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzenia.

Rada gminy jest zobowiązana do dostosowania gminnego regulaminu utrzymania czystości i porządku – w terminie 6 miesięcy od dnia jego uchwalenia – do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami (art. 4 ust. 3).

Ustawa nakłada na gminy obowiązek organizacji procesu odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy (art. 6c ust. 1), natomiast w przypadku nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne – do decyzji gminy pozostawiono podjęcie uchwały w sprawie ich odbioru. Właściciele nieruchomości są zobowiązani do wyposażenia posesji w pojemniki służące do zbierania odpadów komunalnych, utrzymywania tych pojemników w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym (art. 5 ust. 1) oraz ponoszenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na rzecz gminy na terenie której znajduje się nieruchomość (art. 6h).

Rada gminy decyduje o wyborze metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, stawki opłaty oraz wysokości opłaty za pojemnik w zależności od jego pojemności (art. 6k ust. 1). W przypadku nieruchomości zamieszkałej opłata za gospodarowanie odpadami może stanowić iloczyn: liczby mieszkańców zamieszkujących nieruchomość lub ilość zużytej wody z tej nieruchomości lub powierzchni lokalu mieszkalnego oraz stawki ustalonej przez radę gminy w drodze uchwały (art. 6j ust.1).

Zgodnie z art. 6r ust. 1 opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi dochód gminy. W zamian za pobraną opłatę gmina zapewnia właścicielom nieruchomości możliwość pozbywania się wszystkich rodzajów odpadów komunalnych poprzez: odbieranie odpadów z terenu nieruchomości, przyjmowanie odpadów w punktach selektywnej zbiórki oraz zapewnianie innych sposobów przyjmowania odpadów (art. 6r ust. 2d). Szczegółowy sposób i zakres świadczenia tych usług, w tym częstotliwość odbierania odpadów i sposób świadczenia usług przez punkty selektywnej ich zbiórki, określa rada gminy w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego (art. 6r ust. 3). Projekt uchwały podlega zaopiniowaniu przez państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w zakresie częstotliwości odbierania odpadów komunalnych (art. 6r ust. 3c).

W uchwale dopuszcza się wprowadzenie ograniczenia ilościowego odbioru: odpadów zielonych, zużytych opon, odpadów wielkogabarytowych, budowlanych

i rozbiórkowych zabieranych od właścicieli nieruchomości lub przyjmowanych przez punkty selektywnej zbiórki – w ramach ustalonej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Ustawodawca zróżnicował częstotliwość odbierania odpadów w zależności od ilości wytwarzanych odpadów i ich rodzajów, przyjmując zasadę, że od kwietnia do października odbiór odpadów zmieszanych oraz bioodpadów stanowiących odpady komunalne nie może być rzadszy niż raz na tydzień w przypadku budynków wielolokalowych i raz na dwa tygodnie z zabudowy jednorodzinnej, dla gmin wiejskich oraz części gmin miejsko-wiejskich dopuścił możliwość rzadszego odbioru odpadów (art. 6r ust. 3b).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r., poz. 21) w art. 3 ust. 1 pkt 7 definiuje odpady komunalne jako odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Zmieszane odpady komunalne pozostają zmieszanymi odpadami komunalnymi nawet jeżeli zostały poddane czynności przetwarzania odpadów, która nie zmieniła w sposób znaczący ich właściwości.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości (Dz. U. z 2013 r., poz. 122) w § 1 określa szczegółowe wymagania dla podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości w zakresie: posiadania wyposażenia umożliwiającego odbieranie odpadów komunalnych i zapewnienia jego odpowiedniego stanu technicznego, spełnienia wymagań technicznych i sanitarnych pojazdów i urządzeń służących do odbioru odpadów komunalnych.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1923) określa katalog odpadów z podziałem na grupy, podgrupy i rodzaje ze wskazaniem odpadów niebezpiecznych.

PRACE LEGISLACYJNE:

Brak.

DZIAŁANIA POWIĄZANE:

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (druk sejmowy nr 343) wniesiony do Sejmu 13 stycznia 2016 r.

Projekt przewiduje zniesienie obowiązku zorganizowania przetargu przewidzianego w art. 3a i art. 6d ustawy jako zadanie wójta, burmistrza lub prezydenta miasta. Istotą zmian

jest zobowiązanie gmin do powierzenia zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, zarówno ich zagospodarowywania jak i odbioru, w drodze zamówienia udzielanego spółkom gminnym tj. z wyłączeniem mechanizmów konkurencyjnych.

Projekt skierowano w dniu 16 marca 2016 r. do I czytania w Komisji Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej. Pierwsze czytanie odbyło się 31 marca 2016 r., podjęto decyzję o powołaniu podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (druk nr 343). Projekt jest przedmiotem prac w podkomisji.

INFORMACJE DODATKOWE:

Zasady funkcjonowania gospodarki odpadami komunalnymi reguluje ustawa z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Nowelizacja ustawy z 1 lipca 2011 r. wprowadziła istotne zmiany w gospodarce odpadami komunalnymi, określane często mianem „rewolucji śmieciowej” czy też „odpadowej” – gminy przejęły obowiązek gospodarowania odpadami komunalnymi. Jednocześnie do gmin należy m.in. zapewnienie ich odbioru oraz wprowadzenie opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i zobowiązanie do jej ponoszenia właścicieli nieruchomości, z których będą odbierane. Nowe zasady są odmienne od dotychczasowych rozwiązań. Mieszkańcy przyzwyczajeni byli do tego, że usługa odbioru odpadów mogła być świadczona przez konkurujące ze sobą podmioty, a wybór usługodawcy i zawarcie umowy były uprawnieniem mieszkańca (usługobiorcy). W poprzednim systemie odbioru odpadów opłaty wynikały z cennika i zależne były od pojemności pojemnika oraz częstotliwości jego odbioru.

Nowa konstrukcja gospodarki odpadami stanowi, że to gminy, a nie przedsiębiorstwo wybierane przez mieszkańca, przejmują obowiązek odbioru odpadów. Obecnie, na podstawie art. 6c ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, za stworzenie warunków do odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy (tzw. nieruchomości zamieszkałe) odpowiadają gminy. Fakultatywnie, do kompetencji rad gmin pozostawiono możliwość wyboru, czy gminy będą także odbierać odpady komunalne z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy (tzw. nieruchomości niezamieszkałe), a powstają odpady komunalne. Zgodnie z ustawą to gminy w drodze uchwały określają szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych z nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę (art. 6r ust. 3). W uchwale rady gminy znajdują się dane dotyczące częstotliwości odbierania odpadów

z nieruchomości oraz sposobu świadczenia usług przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Ustawa stanowi, że wniesiona przez właściciela nieruchomości opłata w całości pokrywa koszty świadczonych usług. Opłata traktowana jest jako dochód gminy, przeznaczona może być wyłącznie na sfinansowanie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym:

- odbieranie, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów;
- tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- obsługi administracyjnej systemu;
- edukacji ekologicznej o prawidłowym postępowaniu z odpadami komunalnymi.

W ustawie przewidziano możliwość wydania przez radę gminy uchwały, w której proponuje się świadczenie dodatkowych usług tj. wykraczających ponad standardowe obowiązki odbioru odpadów, przy poniesieniu odrębnej opłaty.

W trosce o bezpieczeństwo sanitarne kraju zróżnicowano też częstotliwość odbierania odpadów w zależności od ilości wytwarzanych odpadów i ich rodzajów. Przyjęto zasadę, że w okresie od kwietnia do października odbiór odpadów zmieszanych oraz bioodpadów stanowiących odpady komunalne nie może być rzadszy niż raz na tydzień z budynków wielolokalowych i raz na dwa tygodnie z zabudowy jednorodzinnej, dla gmin wiejskich oraz części gmin miejsko-wiejskich dopuszczono możliwość rzadszego odbioru odpadów (art. 6r ust. 3b).

W odniesieniu do zadań z zakresu utrzymania czystości i porządku w gminach ustawa przewiduje możliwość działań podejmowanych przez związek międzygminny. W tej sytuacji określone w ustawie prawa i obowiązki organów gminy, w tym uchwalanie aktów prawa miejscowego, należą do właściwych organów tego związku (art. 3 ust. 2a).

OPRACOWAŁA:

Marzena Krysiak

DYREKTOR:

Anna Pomianowska-Bak